

HOWARD S. BECKER

Mesleğin İncelikleri

*Sosyal Bilimlerde Araştırma Nasıl
Yürütülür?*

Tricks of the Trade

How to Think about Your Research While You're Doing It

Türkçe Söyleyenler

Levent Ünsaldı - Baran Öztürk - Hatice Esra

Mescioğlu - Şerife Geniş - Gökçe Metin

İçindekiler

Takdim (L. Ünsaldı)	11
Önsöz (Howard S. Becker)	19

Birinci Bölüm

İncelikler	25
-------------------------	----

İkinci Bölüm

İmgelemler	41
TÖZCÜ İMGELEMLER	43
BİLİMSEL İMGELEMLER	51
Bilimsel Hikâyeler Oluşturmak	52
Boş Hipotez İnceliği	55
<i>Rastgele Çekme</i>	55
<i>Senin gibi bir kızın böyle bir yerde ne işi var?</i>	61
<i>Tesadüf</i>	66
Bir Makine Olarak Toplum	75
Organizma Olarak Toplum	83
<i>İnsanları bir eylem bütünü olarak görmek</i>	88
<i>Şeyler, bir arada hareket eden insanlardır yalnızca</i>	91
<i>Her şey zorunlu olarak bir yerde meydana gelir</i>	97
Hikâyeler	105
<i>"Neden?" diye sormayın, "Nasıl?" diye sorun</i>	107

<i>Süreçler</i>	111
Nedenler	114

Üçüncü Bölüm

Örneklem	123
NELERİ DÂHİL ETMELİ?	123
Örneklem ve Sinekdeki	123
Tesadüfi Örneklem: (Bazı Sorunlar İçin)	
Kusursuz Bir Çözüm	124
Bazı Diğer Örneklem Sorunları	128
Nerede Durmalı? Etnomüzikoloji Örneği	129
Ne Kadar Ayrıntı? Ne Kadar Analiz?	136
KATEGORİLERİN ÖTESİNDE: ÇERÇEVEYE OTURMAYANI	
BULMAK	145
Betimleme ve “Kategoriler”	145
Her Şey Mümkündür	149
Başkalarının Fikirleri	152
<i>Bunu herkes bilir!</i>	153
<i>İnanırcılık hiyerarşisi</i>	155
<i>Bu önemsiz bir şey, “gerçek bir sorun” değil.</i>	158
<i>Neden onlar?</i>	160
<i>“Hiçbir şey olmuyor”</i>	162
Öte Yandan... ..	167
Başkalarının Elindeki Bilgilerden Faydalanmak.	172
Kırma Kurumlar.....	175

Dördüncü Bölüm

Kavramlar	185
KAVRAMLAR TANIMLANIR	186
Vasıf	190
Suç	196
KAVRAMLARI TANIMLAMAK: BAZI İNCELİKLER	201

Vakanın Kavramı Tanımlamasına İzin Verin.....	205
Genelleştirme: Bernie Beck İnceliği	208
KAVRAMLAR GENELLEŐTİRMELERDİR.....	212
KAVRAMLAR BİRBİRLERİYLE İLİŐKİLİDİR.....	218
WITTGENSTEIN İNCELİĞİ..	226
BİR KAVRAMIN KAPSAMINI GENİŐLETMEK.	230

Beşinci Bۆlüm

Mantık	239
ANA ÖNERMEYİ BULUN.....	240
Tuhaf Gelebilecek Sۆylemleri Anlamak	245
<i>Bir sınır hattı: mızımızlar</i>	245
<i>Bu (her neyse o) değil</i>	255
<i>Yoksa ne olur?</i>	285
DOĞRULUK TABLOLARI, KOMBİNASYONLAR VE TİPLER	263
Sanat Eserleri ve Doğruluk Tabloları.....	266
Nitelikler Uzamı Analizi.....	274
<i>Nitelikler uzamı</i>	275
<i>İndirgeme</i>	281
<i>İskeletini ıkarma</i>	286
KarŐılaŐtırmalı Nitel Analiz (KNA).....	289
<i>Usuller</i>	294
<i>Farklı dűŐünmek</i>	297
Analitik Tűmevarım (AT)	303
<i>Katı analitik tűmevarım</i>	307
<i>Pek de katı olmayan analitik tűmevarım</i>	321
Kombinasyonların Altında Yatan Mantık	327
Coda/KapanıŐ	333
Kaynakça	339

Takdim

Bir zamanlar, bugün yok olmuş “nesnem” (Türk Siyasal Yaşamında Ordunun İmtiyazlı Konumu¹) üzerine yazdığım doktora tezinde² şöyle bir kelimde bulunmuşum:

Pek çok Avrupa ülkesinin zamanında öykündüğü ve fiilen uyguladığı bu askeri model [Prusya Modeli], disiplinin neredeyse mekanik bir kavrayışına dayanır. Bu kavrayış talimnamelere özel bir anlam atfeder çünkü kurallar her ordu mensubunun düşünce ve hareket tarzını sıkı sıkıya belirleyerek onun, devasa bir çarkın kusursuzca işleyen bir parçası olmasını sağlar. (...) Her şey tekbiçimli ve yürürlükteki yönergeye uygun olmalıdır. Bakalit elektrik anahtarları üstündeki “Lüzumsuz ise söndür. Komutan” yazılı siyah bantlar doğru yapıştırılmış mıdır? Yönergeler simetrik ve görünür biçimde asılmışlar mıdır duvarlara? Koşullardaki ranzalar hizalı mıdır? Malzeme dolapları yönergede belirtildiği şekliyle düzenlenmiş midir? “Mükemmel subay” denecektir en zorlu denetmeni tatmin edebilen, yönergeleri su gibi ezberle bilene subaya.

Her ne kadar bir savunma organizasyonunda böylesi bir yapı normal ve gerekli olsa da yönerge ve talimnamelere aşırı

1 *Türkiye’de Asker ve Siyaset*, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2005.

2 Bazı nesnelere böyledir, bir anda yok olur giderler; bazılarına ise tutkuyla âşık olunur; bazılarında da nefret edilir; bu son iki hissiyat biçiminden olabildiğince uzak durmakla başlar aslında sosyolog olmak. İyi bir sosyolog muyum bilmem ama nesneme en azından ne âşık oldum ne de ondan nefret ettim.

bir vurgu yapan bu katı sistem Türkiye örneğinde inisiyatif alamayan bir subay profili yaratır. (...) Çeşitli yönerge ve direktiflerle eli kolu bağlı bulunan Türk subayı tek başına hareket edip düşünemez gibidir adeta. Her düzeyde, üstlendiği rol, aldığı emirlerin mekanik biçimde uygulamaya konmasından ibarettir. (...) Oysa mekanik refleksler edinmek bir askeri operasyonun başarıya ulaşmasında yeterli olmayabilir. Tören yürüyüşünde kusursuz, poligonun katı kurallarına alışkın Prusya tarzı subayımız muharebe alanının ani değişkenlikleri karşısında yetersiz kalabilir. Dolayısıyla, ateş altında, her zaman belli bir doğaçlamaya, bazen de özerkliğe ihtiyaç duyacaktır subay. (...) Tam da bu noktada, yönerge ve talimnamelere sıkı sıkıya bağlılığı gerektiren mekanik sistemle muharebe alanlarının önceden kestirilemez değişkenliği birbirine ters düşer.

“Saha Talimnameleri” (ST) diye geçer bu kurallar dizisi ve esasında Amerikan *Field Manual*’ların (FM) birebir tercümesidirler. Gelin bir fikir egzersizi yapalım ve disiplinimizdeki (sosyolojideki) mevcut metot ve araştırma yöntemleri kitaplarını da “Saha Talimnameleri” olarak adlandıralım. Üstelik bizim talimnamelerimiz de ekseriyetle tercüme değil midir? Bu durumda, yukarıdaki subayımız için altını çizdiğim hususlar, doktora yeterliliğini yeni vermiş bir doktora öğrencisi veya hatta daha da ileriye gitme cesareti gösterirsem ortalama bir Türkiyeli sosyal bilimci için de geçerli olamaz mı? Yani şu: EDOK’un³ yayınladığı tüm talimnameleri yalayıp yutmuş ama Hakkari gibi sarp ve dağlık bir yerde, operasyon sırasında bölge emniyetini nasıl alacağını kestiremeyen bir teğmenle (zira talimnamedeki dağlar o kadar yüksek değildir!), doktora yeterlilik sınavında tüm teorik ve metodolojik sorulara (ki daha önce defaatle arz ettiğim üzere, bu sorular genelde tasnif merkezli malumat sorulardır; Kim kimdir? Ne nedir? Hangi tasnife nasıl sokulabilir?) yetkinlikle cevap vermiş bir doktora öğrencisinin, çalıştığı köye boynunda fotoğraf makinesiyle gitmesi ve “söyle bakalım amca” tarzındaki “salakça” soruları karşılığında aldığı en anlamsız ve gereksiz cevaplarla geri dönmesi (zira köye nasıl gitmesi, mülakatın o

3 Eğitim ve Doktrin Komutanlığı.

kaçınılmaz yapaylığı -ve sembolik şiddetini- bozması için neler yapması gerektiğini de yazmaz “saha talimnameleri”) arasında bir paralellik kurulamaz mı? Kurulabilir kuşkusuz...

Durum o kadar anlamsız bir noktaya ulaşmıştır ki talimnamelerin aktarılması kendinde bir amaç haline dönüşmüştür. Bugün, Türkiye’deki sosyoloji bölümlerinde, zorunlu ders statüsünde açık ara en çok okutulan dersler, “Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Yöntem”, “Nicel Araştırmalar” ve “Nitel Araştırmalar”, gibi metodoloji dersleridir.⁴ Bu açıdan bakıldığında P. Lazarsfeld veya A. Strauss gibi yetkin nicel ve nitel araştırmacıların güzel ülkemizin araştırma sahalarını doldurması ve “gittik sorduk, buymuş” tarzı hilkat garibelerinin olmaması gerekir! Oysa gayet iyi bildiği üzere bunlar fazlasıyla mevcuttur ve Türkiyeli sosyal bilimciyi en iyi tefrik eden özellik, araba farına doğrudan maruz kalmış bir tekir gibi “sahada donup kalması” ve inisiyatif alamamasıdır (aynen Prusyan subayımız gibi).

Bu durumun müsebbibini bulmak çok zor değil elbette. Daha önceki takdimlerimde de sıklıkla vurguladığım malumatçı ve tasnifçi bir sosyoloji pratiğinin bu “kısırlıktaki” payı büyük. Hadi gelin bugün bu ikisine yeni bir kardeş ekleyelim; “talimnameci sosyoloji”. Malumatçı ve tasnifçi ağabeyleri gibi talimnamecinin de bu durumdan sağladığı çeşitli türde “rantlar” elbette mevcuttur; “20 yıldan beri yöntem çalışıyorum efendim” gibi bir ifadeyi kim duymamıştır ki bölüm toplantılarında; mübarek sanki R. Boudon! Oysa yapılan, 20 yıldan beri, aynı kitap üzerinden ve aynı sınav sorularıyla yöntem dersi vermektir. Talimnamecinin ve talimnamelerinin üzerine yaslandığı uluslararası bir rant şebekesi yine burada da vardır (Anglosakson dünya merkezli yöntem kitapları aynen giriş kitapları gibi istila eder tüm dünyayı).

4 Bu hususa dikkatimi çeken, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyoloji Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi Mehmet Ali Sargın’a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Kendisinin, bu meseleyi rakamlarla ele aldığı, “Bir Üretim Stratejisi Olarak Yazı ve Eklemlenme, Akademideki Hercümerç: Sosyoloji Bölümü Örneği” başlıklı yayımlanmamış bir makalesi de vardır.

Tüm bu “feci” durumun bir diğer müsebbibi ise Türkiye akademik alanının (özellikle sosyal bilimler alanında, disiplin farkı gözetmeksizin), tarihsel oluşum koşulları hasebiyle, kendi *ethosu* ve *illusio*suyla, araştırma-üretmeye yönelik görece özerk bir alan olarak değil de, bürokratik alanın “aktarma” odaklı (ideolojik misyonu da içerir bu) bir alt alanı olarak teşekkül etmiş olmasıdır. “Akademisyen” (ki fazlasıyla “cafcacı” bir niteleme bu) her şeyden önce bir memurdur ülkemizde. Düzenli ücret, Emekli Sandığı primlerinin düzenli yatması ve iş güvenliği gibi kriterler, hiç de azımsanmayacak ölçüde (ve haklı olarak da) merkezi bir yer tutabilir yaptığı işte (artık neyse o). Gelin yine bir egzersiz daha yapalım; Becker’in elinizdeki eserde ismini zikrettiği Fransız yazar Georges Perec’in “yalın betimleme” yöntemini, devletin bir diğer kurumunda ve bir kamu üniversitesinde eş zamanlı olarak uygulayalım; yani örneğin, Karayolları Genel Müdürlüğü, Yol Üst Bakım Onarım Şube Müdürünün bir gününü, ... Üniversitesi Edebiyat Fakültesi... Bölüm Başkanının [noktalı yerleri siz doldurun] bir günüyle karşılaştıralım ve “yedi farkı” bulmaya çalışalım! İşiniz zor zira her ikisi için de aşağıdaki tipte bir betimlemenin ortaya çıkması kuvvetle muhtemeldir.

8:30: İdareci olduğumu düşündüğüm biri geldi, güvenlikçiler ve çaycı selam verdi, makamına geçti.

9:00: Poğaçası için çay söyledi.

9:30: Sekreter günün yazılarını getirdi.

10:15: Kahve söyledi (şekersiz sanırım).

10:20: Bilgisayarını açtı, internette gezindi, face’de bir gün öne yaptığı paylaşımın kaç “like” aldığını görmek istedi.

10:45: Şubedeki diğer çalışanların odalarına gitti. Çaycı bir odadan diğerine sürekli koşturuyor.

11:45: Öğle yemeğine gitmek için hazırlandı (üç kapak yemek+tatlı veya meyve 5 TL, ama yemekler kötü)

12:30: Yemeğe gitti.

13:00: Yemeği bitti.

13:05: Lokale geçti, kahve söyledi. Etrafindakilerle sohbet edi-

yor... Gülüşmeler var, ortam çok gürültülü.

13:30: Mesai yeniden başladı

14:00: Odasına geri döndü

14:10: İnternete yeniden girdi.

15:00: Genel Müdür/Dekan çağırdı.

15:10: Genel Müdürün/Dekanın odasına girdi.

15:20: Yine çay-kahve geldi

15:30: Başka şube müdürleri/bölüm başkanları da geldi. Kahkahalar duyuyorum. Çaylar yenilendi.

16:00: Odasına geri döndü. İnternete girdi.

16:15: Sekreter evraklarla yeniden geldi.

16:30: Odadan eşyalarıyla çıktı. Sanırım bir daha dönmeyecek.

16:45: Karşı binada birilerinin odasına girdi.

17:30: Hep beraber, yüksek sesle konuşarak binadan ayrıldılar.
Son.

Aslında buradaki temel mesele, Türkiye gibi bir ülkenin alanlarının ekseriyetinde görülen bir meseledir: Meslek meselesi. Diğer alanlarda olduğu gibi burada da Weberci anlamda bir mesleki etik vurgusunu ya da eski dilde “nasb edilme” kelimesinde karşılığını bulan, bir mesleğe bütünüyle yönelme, kendini adama durumunu bulmak güçtür. Bu ise, “miş-miş gibi yapma” sıklığını arttırmakla kalmaz (hocaymış, akademisyenmiş, araştırmacıymış gibi yapma), temel mesleki *ethos*’un cılızlaşması alan dışı esaslara riayet eden saiklerin ve davranış örüntülerinin (örneğin çeşitli ayak oyunlarının) güçlenmesine yol açar. Aslında, çeşitli idari yaptırımların (örneğin intihale karşı) veya teşviklerin (bir makaleye bir dizüstü bilgisayar saçmalığı gibi) mantığı, bir anlamda, normal işleyişinde (yani alana aidiyetin yeterince güçlü olduğu bir durumda) başka bir ek zorlamaya ihtiyaç duymaksızın zaten “olması veya olmaması” gerekeni idarenin zoruyla yaptırmaya çalışmaktan ibarettir.

Açıktır ki bir konuma ve titre sahip olma, burada, zanaatkâr olmanın üstüne çıkar. Örnek mi istiyorsunuz? Buyurun; Prof. Dr. Pierre Bourdieu imzalı bir kitap gördünüz mü hiç siz? Arka

kapağında, makamında çekilmiş bir fotoğrafın altında, “evli ve üç çocuk babasıdır, İngilizce bilir” şeklinde bir ifadeyle birlikte. Ama burada görürsünüz, hem de çokça; bölüm başkanlığını kaybedince ayılıp bayılanlar da cabası. Hep konum işte bunlar! Meslek yok burada. Bir sosyal bilimci burada kendisini, “bilmem ne üniversitesi, bilmem ne bölümü öğretim üyesi olarak” tanıtır, şu veya bu konular üzerine çalışan bir araştırmacı olarak değil. “Öğretim Üyesi” ibaresinin bizzat kendisi, bir mesleğe değil, bir idari konuma gönderme yapmaz mı? Örneğin, Bourdieu’nün “Bilimin Toplumsal Kullanımları” başlıklı çalışmasını Türkçe söylemeye gayret ederken dikkatimi çeken bir hususu müsaadenizle paylaşmak isterim. Sosyal bilimcilerden bahsederken sürekli “chercheur” [araştırmacı] ifadesini kullanıyordu Bourdieu ve eğer hafızam beni yanıltmıyorsa “akademisyen” “hoca” “öğretim üyesi” gibi ifadeleri ya hiç ya da çok az kullanmıştı.

Sıradan bir “dil oyunu” veya “tercih” gibi görünen bu nokta fevkalade önemlidir; devamında tüm bilim pratiklerini belirleyecek ölçüde merkezidir. Şöyle ki; “öğretim üyesi” ifadesi, tanım gereği, tek başına yapılan rutin bir faaliyete, Bourdieu’nün “Varisler” kitabında yetkinlikle altını çizdiği üzere,⁵ edilgen bir verme-alma ilişkisine (hoca-öğrenci ilişkisi), bir monolog dâhilinde icra edilen bir “aktarma” faaliyetine gönderme yapar. Burada müşterek mesaiye ihtiyaç yoktur; 20 yıl boyunca aynı ders, aynı notlarla, aynı sorularla böyle verilir. Oysa gerçek ilmi hayat müşterek bir mesaiden başka bir şey değildir. Örneğin doğa bilimlerinde “laboratuvar” bunun için vardır; başlı başına “devrim” niteliğinde bir icattır bu. O halde “araştırmacı”, zaruri surette müşterek bir mesainin içinde yer alan, başka türlü kaldırılması mümkün olmayan ağır bir taşın altına elini sokandır. Tek başına yürütülen bir çalışma, tez hocası ve öğrencisi arasına sıkışmış bir araştırma faaliyeti, dört duvar arasında tek başına sürdürülen bir tefekkür nitelikli bir sosyal bilim pratiği değildir. Dolayısıyla, Türkiye sosyal bilimler alanında, farklı disiplinler-

5 *Varisler, Öğrenciler ve Kültür*, Heretik, Ankara, 2014.

den gelen araştırmacıların müşterek bir mesai çerçevesinde bu- luşabilmelerine imkân tanıyacak kurumsal yapıları tesis etmek bir zarurettir. Kayıt almaktan ve çile çekirtmekten başka bir işi olmayan Sosyal Bilimler Enstitüsü gibi yapıların acilen ya kapatılması ya da başka bir biçime sokulması gerekmektedir.

Görünen o ki, biraz iddialı bir ifade olacaksa da, nasıl ki Türk subayı savaşmak için değil de mekanik bir itaat için “programlanmışsa” Türk sosyal bilimcisi de keşfetmek ve araştırmak için değil de malumat ve tasnif için “programlanmış” gibidir; memuriyetleri ve talimnameleri her ikisi için de vazgeçilmez ortak kutsallıklarıdır. Kısacası, bürokratik alanın genel işleyişi ve tarihsel oluşum koşulları sebebiyle malumatçılığın, tasnifçiliğın ve talimnameciliğın bu topraklarda köklü biçimde filizlenmesi hiç de şaşırtıcı değildir.

Lakin burada, yanlış bir anlamaya yol açmamak için şunu da vurgulamak isterim; meselenin kendisi, ne akademik alanın kamunun bir parçası olması (ki bunun olumlu yanları da vardır, iş güvencesi gibi, Türkiye’deki vakıf ve özel üniversitelerin hali de ortadadır) ne de giriş veya metot kitaplarının varlığıdır (bu kitapların da yadsınamaz bir yararı elbette vardır). Sorun, hem idari hem de statüsel bir tanım olarak “hocalık” müessesinin, tedrisi ve malumatçı bir ataleti tetiklemesi ve her türden müşterek araştırma mesaisine ket vurmasıdır. Yöntem kitaplarının temel sorunu da benzer bir şekilde, temel metodolojik opsiyonları sunmaları dışında, bir araştırma sırasında karşılaşabilececek her şeyi öngördükleri izlenimi uyandırmaları ve araştırmayı tek düze ve birbirini sıkı sıkıya takip eden safhalar şeklinde kurgulamaları sebebiyle her türden yöntemsel yaratıcılığa ve melezlenmeye karşı kapıyı baştan kapatıyor oluşlarıdır.

Amerikan sosyolojisinin yaşayan devlerinden Howard S. Becker’in elinizdeki eseri bu türden bir yaratıcılığa çağrıdır; aynı zamanda çok güçlü bir zanaat savunusudur da. Ancak öyle bir zanaattır ki bu, sahadan, pratikten ve müşterek mesaiden ayrı

düşünülemez. Kitabı okurken Becker'in kaç defa, kendisinin de içinde yer aldığı ortak çalışmalara referans verdiğiğine dikkat edin. Bu mesleği kimlerden nasıl öğrendiğine ilişkin tanıklığını da özellikle not edin. Şöyle diyor Becker; "aslında herhangi biri bunları benim yaptığım şekilde yapabilir ama bu, pratik ister, hem de çok fazla pratik." Çeşitli örnekler üzerinden (tıp fakültesi öğrencileri, müzisyenler veya yüzme sporcuları) gönderme yaptığı veya tartıştığı "bedenleşmiş bilgi" meselesi fevkalade önemli. Edinilmiş yatkınlık olarak Bourdieu'nün "habitus"unu andıran bu kavram; edimi, yaptıkça; mesleği de icra ettikçe öğrenen bir zanaatkârın yetkin kendiliğindenliğini anımsatmakta. Eserin başlığı da zaten bunu açıkça içermekte: "Mesleğin İncelikleri"; bir araştırma esnasında hangi taşların altına bakılmasının faydalı olabileceğine, hangi patikaların düzlüğe çıkarılabileceğine, hangi çıkmazlardan sakınılması gerektiğine, kısacası bir araştırmanın o kaotik gelişiminde karşılaşılan güçlüklerin üstesinden nasıl gelinebileceğine ve "düzgün" bir iş çıkarılabileceğine ilişkin, sahadan bir ustanın, bu işin mutfağını iyi bilen büyük bir zanaatkârın bizimle paylaştığı püf noktaları.

Aslında bir deneyim aktarımı, adı konmamış bir zanaat kitabıdır bu kitap. Maharetli ustaları ve yetkin hemdertleriyle teşriki mesaisinden ve kendi zanaatkârlığından damıttığı bu kıymetli deneyimleri okuyucunun takdirine sunar Becker ama dayatmaz, bunları tek yol olarak da göstermez. "Ben böyle öğrendim, böyle yaptım, işe yaradı, siz de deneyebilirsiniz" der gibidir; çırağı, ısrarla bakır dövme ve mesleği icra ederek (ve elbette hata da yaparak) öğrenmeye teşvik eden bir ustanın, talimnamelerde her zaman yazmayan yol gösterici tavsiyeleridir burada söz konusu olan. Müşterek mesai, deneyim aktarımı ve zanaat; belki bu üç kelimedir bu kitabı en iyi anlatan... Ülkemiz sosyal bilim pratiklerinde de ne yazık ki en az olan...

Levent Ünsaldı

İzmir, Ağustos 2014

Önsöz

Bu kitabın büyük bölümü hocalık deneyimlerimin bir ürünü. Öğrencilere çalışmalarınızı açıklamak, bir şeyleri söylemenin basit yollarını bulmaya; soyut fikirlere somut biçimler veren örnekleri çoğaltmaya; öğrencilere yeni düşünme biçimleri sunan veya araştırma sürecinde toplanan verilerin kullanımı sırasında onlara yeni metotlar kazandıran alıştırmaları bulmaya zorluyor sizi. Öğrencilerin çalışmaları sırasında karşılaştıkları kişisel, görünürde kendine özgü sorunları dinlerken (birbirinden farklı sorunları çözerken bilgisini arttıran alaylı bilgisayar gurusu gibi) aralarındaki benzerlikleri görmeye başlıyorsunuz. Özgün olanı genel bir sorun değişkeni olarak tanımlamayı öğreniyorsunuz. Buna rağmen her yeni sorun bir diğerinden, genel sorunları kavrayışınıza bir ek yapmanızı gerektirecek kadar farklı.

Belli bir süre sonra, şu veya bu ders için ya da şu veya bu öğrencinin araştırmaları sırasında karşılaştığı sorunlar için *ad hoc* [duruma münhasır] önerdiğim çözümlerin kaydını tutmaya başladım. Daha sonrasında, akademik yazımda karşılaşılan sorunlar üzerine kitap yazmış biri olarak (Becker, 1986b), tutmaya başladığım “incelikler” dosyasındaki malzemelerle yola çıktığım takdirde, “nasıl düşünülür” üzerine bir kitapla devam edebileceğime karar verdim. Bu fikirlerden bazıları gün ışığına ilk kez daha eski yayımlarımda, şu veya bu sebeple yazılmış önceki ma-

kalelerimde çıktı. Bunları serbestçe yeniden kullandım. (Bu ön-sözün sonunda, bana bunu yapma izni veren ve kendimi borçlu hissettiğim yayıncıların bir listesi yer alıyor.)

Çalışmalarımın çoğu, açık ya da örtük biçimde otobiyografiktir ve bu, özellikle elinizdeki çalışma için doğrudur. Kapsamlı olarak ve tekrar tekrar kendi deneyimlerimden yararlandım. Belki de en önemlisi, bana sosyolojinin öğretiliş şeklini anımsadım ve sosyolojik çalışmanın ne olabileceğine ve sosyolojiyle dolu bir yaşamın nasıl olabileceğine ilişkin bir şeyler öğrendiğim sosyologları hatırladım. Bu kitap bir anlamda, çoğu ben okuldayken, diğerleri ise okuldan ayrıldıktan sonra bana bir şeyler öğretmiş kişilere duyduğum saygının bir ifadesi. Söylemem gerekenleri, sıklıkla, bir şeyler öğrendiğim kişilerin söyledikleriyle ilişkilendirerek ve onların düşüncelerini kendi düşüncelerim için bir sıçrama tahtası gibi kullanarak saygımı ifade ettim. Geçen yıllar içinde çoğu insanın öğrendiği bir şeyi öğrendim: hocalarımın, bazen düşündüğüm kadar aptal olmadıkları gerçeği.

Diğer taraftan, yazdıklarımı takdirle ama eleştirilerini de esirgmeden uzun bir süredir okuyan birkaç kişiden de bir şeyler öğrendim. Pek çoğu bu yazının daha önceki versiyonlarını okudu. Bu okumalar daha fazla çalışmamı gerektirmiş olsa da ayrıntılı yorumları için onlara müteşekkirim. (Kendilerinden duysam daha iyi olacaktı!) Dolayısıyla, düşünceli eleştirileri için Kathryn Adelson'a, Eliot Freidson'a, Harvey Molotch'a ve Charles Ragin'e teşekkür ediyorum.

Doug Mitchell, yazarların birlikte çalışma hayali kurabilecekleri türden bir editör. Bu kitabı sabırla bekledi; ilginç ve işlevsel öneriler sundu; yer yer zayıflayan ilgi ve güvenimi güçlendirdi ve genel anlamda projeyi canlı tuttu.

Dianne Hagaman'la aynı evi paylaşmanın yanı sıra entelektüel paylaşımlarımız da var ve her türden araştırmayı ve kavramsal sorunu birlikte irdelememiz tüm kitabı her yönden ve derin biçimde besledi. Ayrıca, kitabın içinde yer alan her noktaya (tu-

tarsız monologlar, sıradan yorumlar, hatta sesli okumalar biçimi alabilecek her şeye) dikkat etti. Değerlendirme ve görüşleri metnin son hâlini almasında etkili oldu.

Daha önce başka yerlerde yayımlanmış bazı materyallerin yeniden kullanılmasına izin verdikleri için birkaç kişiye ve yayıncıya teşekkür borçluyum. Bu kitabın farklı bölümleri ilk başta Howard S. Becker, “Tricks of the Trade”, içinde, *Studies in Symbolic Interaction*, der. Norman K. Denzin (New York: JAI Press, 1989), 10B: 481-490’da yayımlandı. Rene Boulet’in ikinci bölümdeki resminin orijinali Bruno Latour, “The ‘Pedofil’ of Boa Vista”, *Common Knowledge*, 4 (1995): 165’te yer aldı. İkinci bölümdeki metnin bazı kısımları ilk defa Howard S. Becker, “Foi Por Acaso: Conceptualizing Coincidence”, *Sociological Quarterly*, 25 (1994): 183-194; Howard S. Becker, “The Epistemology of Qualitative Research”, *Ethnography and Human Development*, der. Richard Jessor, Anne Colby ve Richard A. Shweder (Chicago: University of Chicago Press, 1996), 53-71 içinde; Howard S. Becker, “Cases, Causes, Conjunctures, Stories and Imagery”, Charles C. Ragin ve Howard S. Becker, *What Is Case?* (Cambridge: Cambridge University Press, 1992), 205-216 içinde, © 1992, Cambridge University Press, Cambridge University Press’in izniyle yeniden basıldı. Üçüncü bölümden bazı kısımlar, Howard S. Becker’in “A Letter to Charles Seeger”, *Ethnomusicology* 33 (bahar-yaz, 1989): 275-285 içinde yer aldı, *Ethnomusicology*’nin izniyle yeniden basıldı. Dördüncü bölümden bazı kısımlar ilk olarak *Qualitative Inquiry in Education: The Continuing Debate*, der. E. W. Eisner ve A. Peshkin (New York: Teachers College Press, Columbia University), 233-242 içinde yer aldı, © 1990 by Teachers College, Columbia University, tüm hakları saklı, Teachers College Press’in izniyle yeniden yayımlandı. Beşinci bölümden bazı kısımlar, ilk önce Howard S. Becker’in “How I Learned What a Crock Was”, *Journal of Contemporary Ethnography* 22 (Nisan 1993): 28-35’te yayımlandı. Bunların dışında, 1, 3, ve 5. bölümler Everett C. Hughes,

The Sociological Eye (New Brunswick, N.J: Transaction Books, 1984), © 1984 by Transaction, Inc., tüm hakları saklı, Transaction Publishers'ın izniyle yeniden yayımlandı; üçüncü bölüm James Agee ve Walker Evans'ın birlikte kaleme aldıkları *Let us now Praise Famous Men* (Boston: Houghton Mifflin, 1941) adlı kitaptan bölümler içeriyor; 125-126, 162-165, © 1939, 1940 James Agee, © 1941 James Agee ve Walker Evans, © 1969 yılında Mia Fritsch Agee ve Walker Evans tarafından yenilendi; Houghton Mifflin Co.'nun izniyle yeniden yayımlandı, tüm hakları saklıdır; beşinci bölüm Arthur Danto, "The Artworld", *Journal of Philosophy* 61 (1964): 571-584'ten bir bölüm içerir, *Journal of Philosophy*'nin izniyle yeniden yayımlanmıştır.